

4. Сидіч М. Ю. Аналіз нормативно-правового регулювання обліку і контролю експортних та імпорتنих операцій. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 3(81). С. 77–82. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3\(81\)-77-82](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-3(81)-77-82).

5. Сидіч М.Ю. Методологічні засади обліку і контролю експортних та імпорتنих операцій. *Вісник економічної науки України*. 2025. № 1(48). С. 39–41. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1\(48\).39-41](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2025.1(48).39-41).

Крупельницька А.І.,
Ілюхіна А.А.,
здобувачі вищої освіти групи М-32д
Науковий керівник – **Крупельницька І.Г.,**
канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
м. Вінниця

ГАРМОНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Гармонізація бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами фінансової звітності стала одним із важливих напрямів економічних змін, пов'язаних із європейською інтеграцією. Для підприємств це вже не лише питання правильного складання звітності, а й питання довіри з боку інвесторів, банків, партнерів і контролюючих органів. Якщо фінансова інформація подається за зрозумілими міжнародними правилами, її простіше порівнювати з показниками інших компаній, оцінювати ризики та приймати управлінські рішення. Через це МСФЗ поступово перетворюються на спільну «мову» фінансової звітності, без якої складно говорити про повноцінну участь українського бізнесу в міжнародному економічному середовищі. Українська система бухгалтерського обліку тривалий час була більше пов'язана з податковими правилами, ніж із потребами користувачів фінансової інформації. Для багатьох підприємств головним було правильно оформити первинні документи, розрахувати податкові зобов'язання й подати звітність у встановлений строк. Міжнародні стандарти мають іншу логіку: вони орієнтуються на реальний фінансовий стан підприємства, економічну сутність операцій, ризики, майбутні вигоди та зобов'язання. Саме тому перехід до МСФЗ змінює не тільки форму звіту, а й сам підхід до обліку. Наприклад, для зовнішнього інвестора важливо бачити не лише чистий

прибуток, а й структуру активів, рівень боргового навантаження, якість доходів і можливі фінансові ризики [1].

Однією з причин актуальності гармонізації є те, що МСФЗ застосовуються у великій кількості країн і стали основою для порівняння фінансової звітності на міжнародному рівні. Для України це має практичне значення, адже підприємства дедалі частіше працюють із міжнародними партнерами, залучають кредити, беруть участь у грантових програмах, виходять на зовнішні ринки або планують співпрацю з іноземними інвесторами. У такій ситуації фінансова звітність, складена тільки за національними правилами, може бути недостатньо зрозумілою для зовнішніх користувачів. МСФЗ зменшують цей бар'єр, бо дають єдині принципи подання фінансової інформації [4].

Водночас гармонізація не означає просте копіювання міжнародних стандартів у національну систему. Український облік має власну нормативну базу, практику ведення документів, податкові вимоги та звичні підходи бухгалтерів. Через це процес адаптації потребує поступових змін. Наприклад, НП(С)БО часто містять більш формалізовані правила, тоді як МСФЗ залишають більше простору для професійного судження. Це особливо помітно під час оцінки активів, резервів, знецінення, оренди, фінансових інструментів і доходів за договорами з клієнтами. Бухгалтеру вже недостатньо просто діяти за інструкцією потрібно розуміти економічний зміст операції та правильно відобразити його у звітності.

Суттєві зміни стосуються й подання фінансової звітності. Міжнародні стандарти більше уваги приділяють розкриттю інформації, тобто поясненням до цифр. У національній практиці часто основна увага зосереджується на самих формах звітності, а примітки сприймаються як додатковий елемент. За МСФЗ примітки мають велике значення, бо саме вони пояснюють облікову політику, оцінки керівництва, фінансові ризики, умови договорів, структуру зобов'язань і фактори, які впливають на результати діяльності. Через це фінансова звітність стає не просто набором таблиць, а більш повним описом фінансового становища підприємства [2].

Окрему роль відіграє цифровізація звітності. В Україні підприємства, які звітують за МСФЗ, поступово переходять до подання фінансової звітності у форматі XBRL. Такий формат дає змогу структурувати фінансові дані, автоматизувати їх обробку та зменшити кількість технічних помилок. Це важливо, бо міжнародна звітність має бути не тільки правильною за змістом, а й зручною для аналізу. Для регуляторів це означає швидший доступ до даних, для інвесторів кращу порівнюваність, для підприємств потребу в якіснішій організації внутрішнього обліку. Гармонізація також впливає на облікову політику компаній. Підприємство має визначити, які методи оцінки активів використовувати, як визнавати дохід, як формувати резерви, як обліковувати оренду, знецінення та

фінансові інструменти. Після кризових періодів, зокрема в умовах економічної нестабільності та воєнних ризиків, значення облікової політики посилюється, бо фінансова звітність повинна відображати не бажану, а реальну картину діяльності. Наприклад, якщо актив втратив частину вартості через пошкодження, зменшення попиту або втрату ринку збуту, це має бути показано у звітності, а не залишено тільки у внутрішніх поясненнях підприємства [5]. Складність переходу до МСФЗ полягає ще й у тому, що частина підприємств сприймає міжнародні стандарти формально. На практиці буває так, що протягом року облік ведеться за звичною національною схемою, а наприкінці року фінансова звітність просто «трансформується» під вимоги МСФЗ. Такий підхід не завжди дає якісний результат, бо міжнародні стандарти мають працювати не тільки на етапі складання річного звіту, а й у щоденній системі обліку.

Для торговельних підприємств значення МСФЗ особливо помітне у питаннях обліку запасів, доходів, дебіторської заборгованості та орендованих приміщень. Наприклад, торгова компанія може мати значні залишки товарів, частина яких повільно продається або втрачає актуальність. За міжнародною логікою такі запаси потрібно оцінювати обережно, щоб у звітності не було завищено активи. Так само важливо правильно показувати знижки, бонуси, повернення товарів і програми лояльності, бо вони впливають на реальний дохід підприємства. У таких питаннях роль професійного консалтингу та аудиту зростає, адже помилки у звітності можуть впливати на репутацію компанії та довіру до її фінансових показників [6].

Попри ці труднощі, гармонізація бухгалтерського обліку України з МСФЗ має очевидні переваги. Вона підвищує прозорість фінансової інформації, посилює довіру до підприємств, полегшує залучення інвестицій і кредитів, допомагає власникам краще бачити фінансовий стан бізнесу. Для держави це також важливо, бо якісна фінансова звітність створює основу для кращого контролю, статистики, економічного аналізу та регулювання ринку. Подальший розвиток гармонізації має спиратися не лише на оновлення законодавства. Потрібні реальні зміни у підготовці фахівців, роботі бухгалтерських служб, програмному забезпеченні та ставленні підприємств до фінансової звітності. МСФЗ не повинні бути окремою «надбудовою» над національним обліком, яку використовують тільки перед поданням звіту.

Гармонізація бухгалтерського обліку України з міжнародними стандартами фінансової звітності є тривалим процесом, але саме вона робить українську звітність більш зрозумілою для європейського та світового ринку. Її значення полягає не тільки в наближенні до міжнародних правил, а й у підвищенні якості фінансової інформації. Для підприємств це шанс працювати прозоріше, краще оцінювати власні ризики

та впевненіше взаємодіяти з партнерами. У цьому сенсі МСФЗ стають не формальною вимогою, а практичним інструментом розвитку українського бізнесу.

Список використаних джерел

1. Кладницька Т., Мейш А. Міжнародні стандарти обліку та їх вплив на фінансову звітність підприємств в Україні. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1(52). С. 22–26. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-3>.

2. Костякова А.А. Звітність без кордонів: українські реалії в контексті МСФЗ. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 74. С. 242–250. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-108>.

3. Крюкова І.О., Потишняк О.М. Нові вимоги до бухгалтерського обліку і фінансової звітності за міжнародними стандартами. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Т. 10, № 1. С. 375–379. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-64>.

4. Лемішовський Р., Лемішовський В. Адаптація національного бухгалтерського обліку до МСФЗ в умовах євроінтеграції. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2025. № 22. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-22-09-02>.

5. Манухіна М.Ю., Тацій І.В., Серікова О.М. Вплив міжнародних стандартів фінансової звітності на облікову політику компаній у післякризовий період. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2025. № 6(292). С. 15–24. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2025-292-6-15-24>.

6. Шевчук В.Р., Кріль Я.Я., Бандура З.Л. Роль МСФЗ та консалтингової діяльності у підвищенні якості фінансової звітності торговельних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 81. С. 176–185. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-69>.